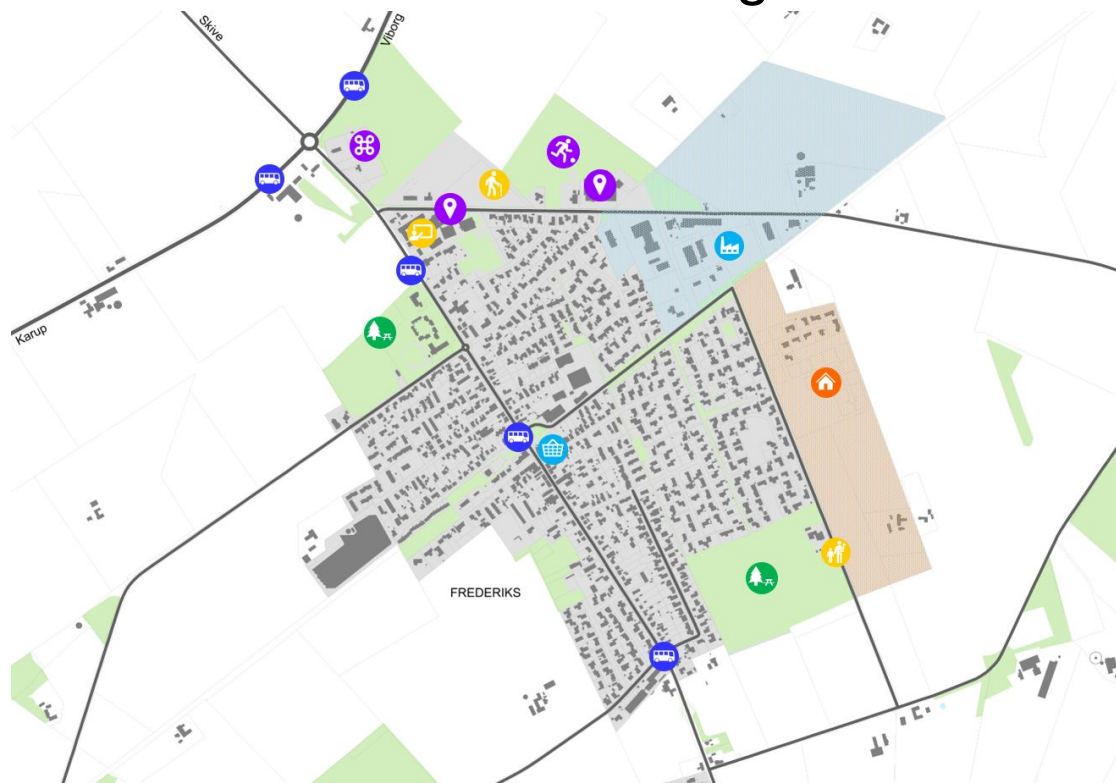

FORSLAG: Frederiks i dag

Klik på kortet for se det i større størrelse.

Byens liv

"Frederiks, en tryk landsby i udvikling og vækst, hvor børn, unge, voksne og ældre mødes og skaber fællesskaber og sammenhold. En by på landkortet med engagerede indbyggere og med et bredt og aktivt idræts- og ungdomsliv. Byen er centralt placeret i Midtjylland med god infrastruktur. Frederiks har historie, skønne grønne områder og et alsidigt kunst- og kulturliv."

(Fra visionen for Frederiks – formuleret den 17. januar 2017 af borgerne.)

Signalement

Indbyggere	Almen service	Handel og erhverv	Byggemuligheder	Aktører
 1906 Mange ældre. Vækst i indbyggertal.	 Skole, dagtilbud, ældreboliger, hal og baner, svømmehal, bibliotek, friplejehjem, læge og tandlæge.	 Dagligvarer, udvalgsvarer, service og håndværk, spisesteder	 Bolig: Solvænget Erhverv: Ingen	 Borgerforening, handelsstandsforening, idrætsforeninger (SKF), FDF m.v., menighedsråd

Klik på tabellen for at se den i større størrelse.

Byens struktur

I 1766 opførte Frederik V en kirke midt imellem Havredal og Grønhøj, som tilsammen husede knap 60 tyske kolonistfamilier – de såkaldte kartoffeltyskere.

Ikke før begyndelsen af 1900-tallet opstod Frederiks som by syd for kirken og omkring den stationsbygning, som blev opført midt på heden, da Alhedebanen mellem Viborg og Herning blev anlagt. Jernbanen er i dag nedlagt, og Alhdestien, en cykelsti mellem Viborg og Herning, er anlagt på det gamle jernbanetracé.

Frederiks er bygget op omkring en hovedgade (Nørregade og Søndergade), og boligerne ligger henholdsvis med facade langs gaden samt i et kvadratisk mønster øst for Søndergade.

Byens centrum ligger ved Torvet mellem Jernbanegade og Rønnealle, hvor Alhedestien krydser hovedgaden og danner en grøn korridor gennem byen. Her ligger også byens dagligvarebutik samt en driftig bager.

Der ligger en række mindre erhvervsvirksomheder i den nordøstlige del af byen, men byen er ellers præget af boligområder fortrinsvis som åben/lav eller tæt/lav byggeri. I udkanten af Frederiks ligger Alhedens Idræts- og Kulturcenter, der danner rammen om byens sportsaktiviteter samt en del af kulturlivet så som større møder, foredrag, arrangementer, fester mv.

Frederiks ligger på hedesletten 17 km sydvest for Viborg i et istidslandskab med en særlig natur.

Frederiks ligger midt mellem Viborg, Silkeborg, Herning, Holstebro og Skive, og der er kort afstand til Midtjyllands Lufthavn ved Karup – ”på en time kan man være i København”.

I det daglige ser Frederiks sig selv i sammenhæng med de omkringliggende byer, Havredal, Skelhøj og Grønhøj, ligeså vel som også Karup og Kjellerup, via samarbejder omkring skole og idrætsaktiviteter. Det er i området naturligt at bevæge sig mellem byerne.

Byens infrastruktur er generelt god; der er gode vejadgange til det overordnede vejnet, der er busforbindelser til Viborg og Herning, og ad Alhedestien gode stiforbindelser mod vest og øst.

Naturområderne Dollerup Bakker og Kongenshus ligger tæt på.

Nord og øst for Frederiks er der områder hvor der kan indvindes råstoffer, og i det flade landskab øst for byen er der rejst to store vindmøller. Stort set hele området er udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser.

Links

[Link til Frederiks' officielle hjemmeside](#)

[Link til ledige kommunale byggegrunde i Viborg Kommune](#)

Signaturforklaring

Boligområde under udbygning

Erhvervsområde under udbygning

Dagligvarebutik

Rekreativt område

Bus

Dagtilbud

Skole

Plejecenter

Idrætsanlæg

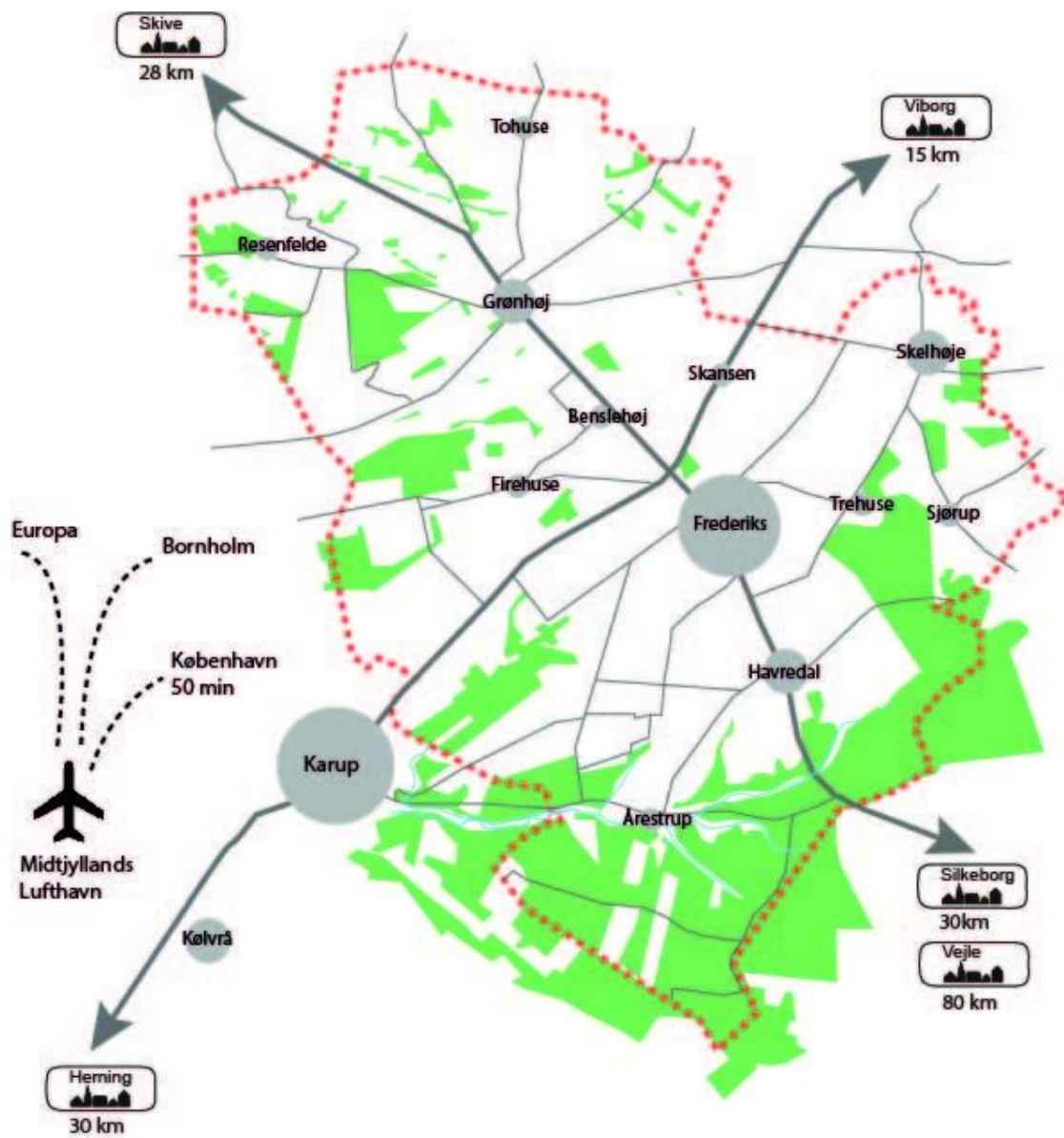

Mødested

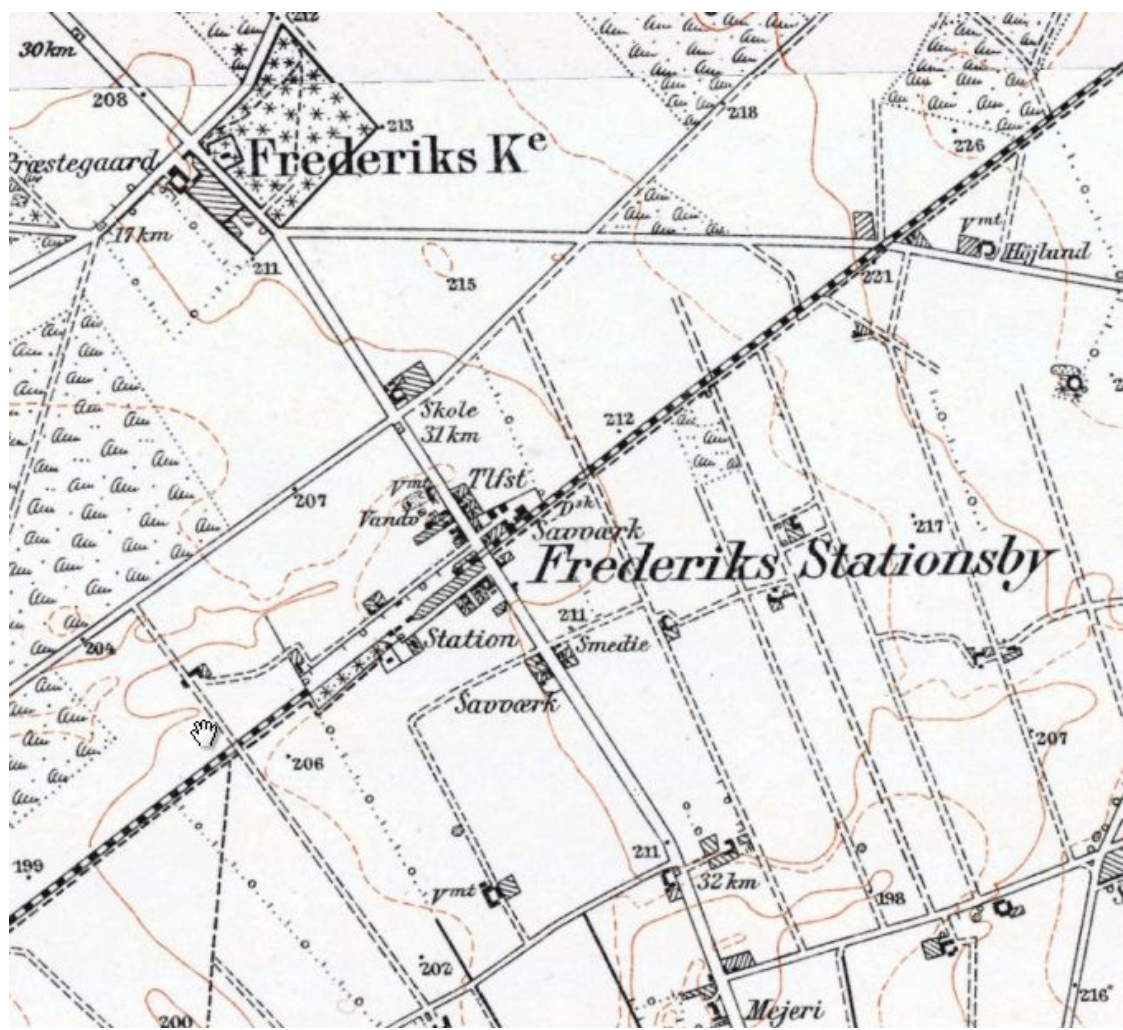

Kulturhistorie og seværdighed

Signaturforklaring

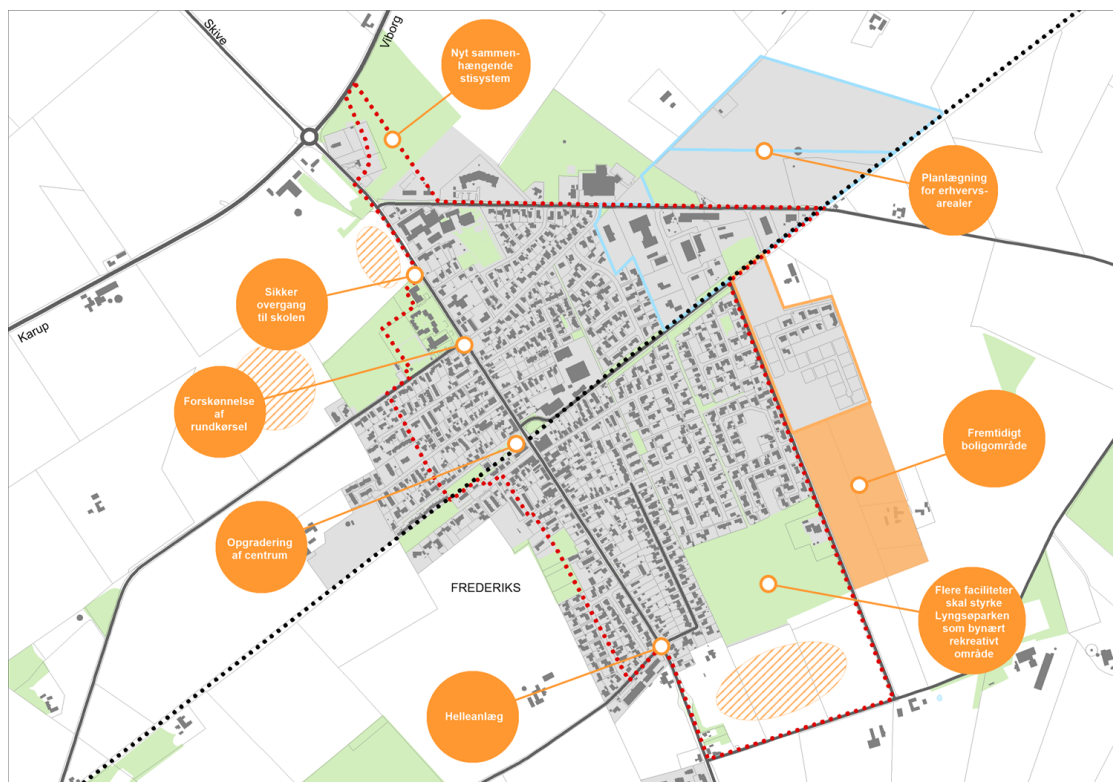

Frederiks' omgivelser og nærområde

Historisk kort 1928-1940

FORSLAG: Udviklingsplan for Frederiks

Klik på kortet for se det i større størrelse.

Pejlemærker for Frederiks' udvikling

Det gennemgående tema for Frederiks' videre udvikling er "fælles om Frederiks". Det skal ske ved at arbejde efter disse pejlemærker:

- skabe sammenhænge rundt omkring og på tværs i byen
- styrke byens identitet
- styrke samarbejder mellem byens aktører
- skabe aktiviteter for alle

Udviklingen af Frederiks

Byens gennemgående hovedgade (Nørregade og Søndergade) er en af byens livsnervener, men er samtidig anledning til gener for byens borgere; vejen skaber usikkerhed for de bløde trafikanter, der færdes på tværs af vejen, særligt børn og ældre, ligesom vejen deler byen i to og gør det svært at definere et reelt centrum, hvor byens borgere naturligt kan mødes.

Byens borgere savner et sammenhængende stisystem, der styrker forbindelserne på tværs af vejene – mellem boligkvarterer, institutioner, butikker og grønne områder, der findes i og omkring Frederiks.

Det er især de to ovenstående emner, der arbejdes med i den områdefornyelse, som

gennemføres i Frederiks frem mod 2022, og hvor de bærende værdier er: "Trafiksikkert. Æstetisk. Aktivt."

Konkret arbejdes der dels med en række foranstaltninger, der skaber sammenhæng på tværs af byens hovedgade, og dels med etablering af "Sløjfen", en sammenhængende sti rundt om byen. Der arbejdes videre med de to indsatsområder, også uden for områdefornyelsens rammer.

Det er vigtigt for borgerne i Frederiks, at byen har et bæredygtigt grundlag for den fremtidige vækst, og det prioriteres højt, at der er plads til at handel og erhverv som en del af byens udvikling. Der er samtidig en opmærksomhed på, at udviklingen skal ske på en måde, så byens eksisterende struktur styrkes og understøttes, særligt omkring byens centrum.

Borgerne i Frederiks fremhæver byens centrale beliggenhed som en styrke i forhold til bosætning. I dag er der mange boliger mod øst og færre mod vest. Der er et ønske om, at der fremover arbejdes med at skabe større balance mellem øst og vest i byen. Frederiks har mange lejeboliger og flere er på vej, så borgerne ønsker en vægtning af ejerboliger.

Frederiks er generelt pæn og velholdt. Udseendet af Dagli'Brugsen og området omkring er pænt, men borgerne vil gerne have et mere aktivt, hyggeligt og pænt centrum. Der er i byen enkelte steder og bygninger, som skæmmer helhedsindtrykket. Der har gennem flere år været fokus på byforskønnelse. Særligt fokus er der på byens hovedgade, da den er byens "udstillingsvindue".

Borgerne ønsker, at Frederiks skal være for alle aldersgrupper, men særligt vigtige er unge familier, da de er "fremtiden". Derfor har borgerne fokus på, at byens skole gerne må blive en endnu større del af lokalsamfundet. En anden gruppe, der er særligt fokus på, er de ikke-organiserede borgere, som der mangler aktiviteter og faciliteter for.

Byrådet vil arbejde for

For at understøtte Frederiks' udvikling, vil byrådet arbejde for:

- at pege på nye perspektivområder for boliger som en del af en langsigtet byudvikling
- at der etableres et sammenhængende stisystem mellem byens vigtigste funktioner såsom skole, idrætsliv, butikker, grønne områder, boligområder mv. Ved planlægningen af nye boligområder skal det sikres, at der etableres stisystemer, der forbindes med eksisterende stier
- at der etableres nye grønne områder i forbindelse med etablering af nye boligområder. Byens naturlige afgrænsning mod det åbne land skal bearbejdes, så der både er udsigt og beplantning mod det åbne land
- at udvide området hvor der må etableres butikker
- at igangsætte nærmere planlægning for fremtidig udnyttelse af erhvervsområde nord for Trehusevej

Det bliver i hvert enkelt projekt vurderet, om realisering forudsætter tilladelse og/eller dispensationer. Realisering afhænger af, at de nødvendige tilladelser kan opnås.

☐ **Borgerne vil derudover arbejde med**

I forbindelse med arbejdet med den lokale udviklingsplan for Frederiks, har borgerne besluttet at arbejde videre med følgende projekter:

- Nedsætte arbejdsgrupper, som skal arbejde videre med de udpegede nedslagsområder i områdefornyelsen
- Bedre fællesskab og samarbejde – et større ejerskab for det fælles
- Aktiviteter for dem der ikke dyrker sport, herunder børn og unge der "falder fra" (faciliteter med en mere fri benyttelse)
- Videreføre en bedre markedsføring af Frederiks på de sociale medier
- Mere kunst og kultur i gadebilledet og bylivet
- Fællesmøde for foreningerne – fælles arrangementskalender
- Flere arrangementer
- Kandidatur til "Årets Landsby"

Disse projekter er borgernes egne, og indgår ikke i den formelle kommuneplan eller anden kommunal prioritering på nuværende tidspunkt.

Signaturforklaring

Vejadgang

Eksisterende større stier

Forslag til nye større stier

Erhvervsområde under udbygning

Nyt rekreativt område

Nyt område til almen service

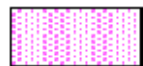
Boligområde under udbygning

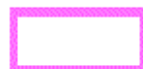
Nyt boligområde

Perspektivområder - boliger

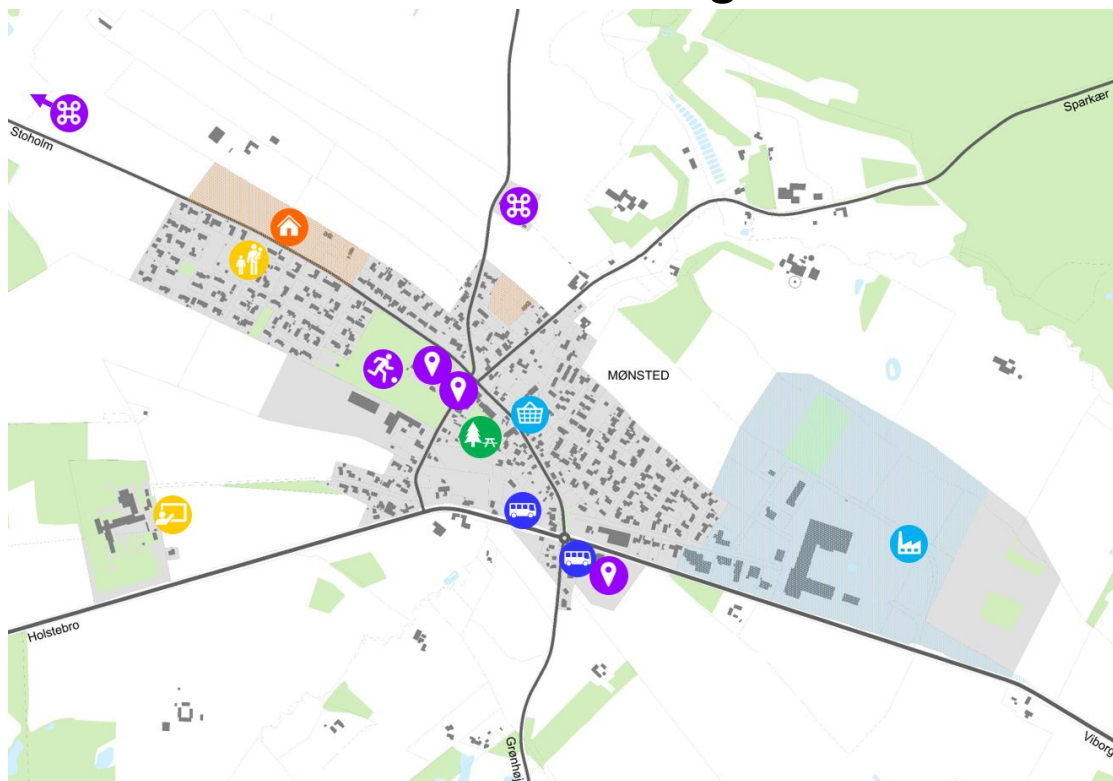
Eksisterende landsbyafgrænsning

Udvidelse af landsbyafgrænsning

Signaturforklaring

FORSLAG: Mønsted i dag

Klik kortet for at se det i større størrelse.

Byens liv

Borgerne i Mønsted oplever at bo i en velfungerende by med et rigt og varieret handels- og foreningsliv, hvor der er tilbud til alle aldre og tilsvarende faciliteter. Man sætter pris på, at lokalrådet engagerer borgerne, og der er mange frivillige der bakker op om arbejdet. Borgerne værdsætter byens naturskønne beliggenhed, og værner om den unikke historie og identitet, som fortidens kalkbrydning giver til stedet endnu i dag.

(Opsummering på baggrund af borgermøder i 2018)

Signalement

Indbyggere	Almen service	Handel og erhverv	Byggemuligheder	Aktører
 745 Vækst i indbyggertal.	 Skole Dagtilbud Ældreboliger Hal/baner	 Dagligvarer Service Håndværk Spisesteder	 Bolig: Ved Kalkværksvej Erhverv: Ved Jernvej	 Lokalråd Håndværker- og handelsstand Idræts- ældre- og ungdomsforeninger Menighedsråd

Klik på tabellen for at se i større størrelse.

Byens struktur

Mønsted ligger 16 km vest for Viborg, ca. 10 minutters kørsel fra Viborg, nord for rute 16 mellem Randers og Holstebro. Mønsted Bæk løber gennem byen og ud i Mønsted Å nord for byen.

Byen og sognet har historisk været præget af kalkbrydning, som begyndte i 1100-tallet og først ophørte omkring 1950. Byen er opstået omkring en række funktioner for området: kro, smedje, mølle og skole.

I dag sker byudviklingen mod vest langs Kalkværksvej, hvor et kommunalt boligområde

er under udbygning. I den østlige ende af byen ligger et større erhvervsområde med facade mod rute 16, og hvor der er grunde til salg.

Mønsted har ikke i øjeblikket nogen markeret bymidte. Byens skole ligger lidt vest for selve byen, og Børnehuset ligger i den nordlige bydel. Men butikker, kulturhus, hal og øvrige idrætsfaciliteter er placeret i midten af byen tæt på Mønsted Bæk på begge sider af Bredgade/ Kalkværksvej, som i fællesskab udgør hovedgaden.

Rundt om Mønsted

Mønsted ligger på kanten af det meget kuperede terræn ved Mønsted Å og det flade landbrugsland mod syd.

Tæt på Mønsted ligger Mønsted og Daugbjerg Plantager og Mønsted Ådal.

Mønsted fungerer som lokal serviceby for oplandet, og der samarbejdes med borgerne i nabobyerne, specielt Sparkær, Daugbjerg og Lånum, som også benytter sig af faciliteterne i Mønsted.

En særlig attraktion er Mønsted Kalkgruber, verdens største kalkgrube, som i dag er en turistattraktion med omkring 70.000 besøgende om året. Kalkgruberne er desuden et af de vigtigste overvintringssteder for flagermus i Europa.

Links

[Link til Mønsteds officielle hjemmeside](#)

[Link til ledige kommunale byggegrunde i Viborg Kommune](#)

Signaturforklaring

Boligområde under udbygning

Erhvervsområde under udbygning

Dagligvarebutik

Rekreativt område

Bus

Dagtilbud

Skole

Plejecenter

Idrætsanlæg

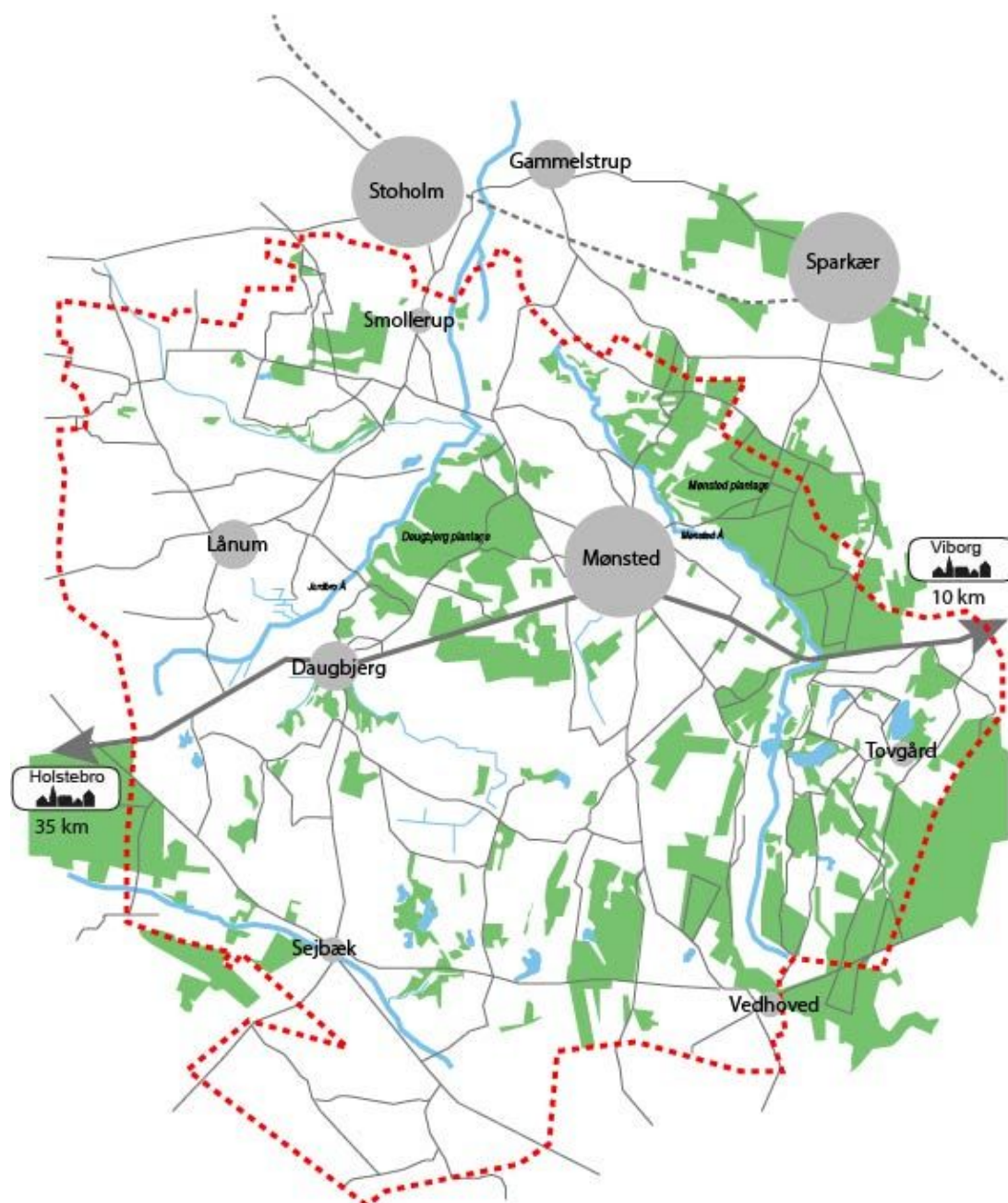

Mødested

Kulturhistorie og seværdighed

Signaturforklaring

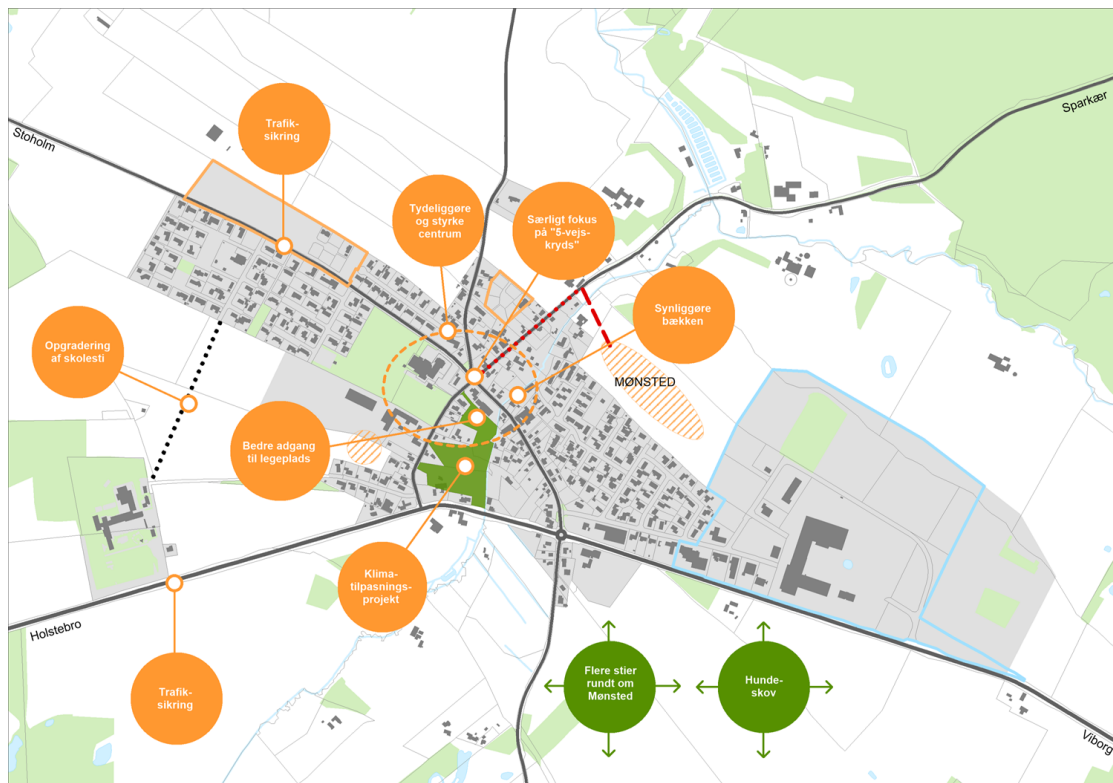

Mønsted's omgivelser og nærområde

Historisk kort 1928-1940

FORSLAG: Udviklingsplan for Mønsted

Klik kortet for at se det i større størrelse.

Pejlemærker for Mønsteds udvikling

Det gennemgående tema for Mønsteds videre udvikling er "centrum og sammenhænge". Det skal ske ved at arbejde efter disse pejlemærker:

- Styrke byens struktur ved at synliggøre bækken, stramme "hovedgaden" op og skabe nyt centrum
- Skabe bedre sammenhænge mellem byens funktioner
- Tilbyde attraktive boliger og byggemuligheder til alle aldre

Udviklingen af Mønsted

Mønsted er en velfungerende by med fremgang i indbyggertallet. Med sin beliggenhed tæt på Viborg, med nem trafikal adgang og med varieret natur omkring sig, er der yderligere potentiale for såvel bosætning som erhvervsudvikling, som borgerne gerne arbejder aktivt for at udnytte. I Mønsted er der enkelte forfaldne ejendomme, men er ellers en pæn og velholdt by.

Borgerne er glade for den nye kommunale udbygning af byen mod vest langs Kalkværksvej, hvor flere grunde allerede er solgt, og nye tilflyttere opfører parcelhuse. Borgerne synes dog, at der mangler flere forskellige typer boliger i byen – gerne mindre lejligheder (tæt-lav/"Oldekolle"), primært tiltænkt ældre borgere der fraflytter større

boliger.

Med udbygningen af området langs Kalkværksvej opstår også ønsker om bedre og mere trafiksikre forbindelser mellem boligområderne og byens skole. Konkret er der et stort ønske om, at skolestien fra Blegevej opgraderes med bedre belægning og belysning.

Hvad angår planlægningen for den fremtidige byudvikling, er det borgernes opfattelse, at området nord for Svalevej/Tranehøjen har en mere attraktiv beliggenhed fremfor det udpegede perspektivområde mellem hallen og skolen.

Mønsted har ingen naturlig bymidte, men byens "funktionelle centrum" er området hvor Østfjendshallen, Mønsted Kulturhus, dagligvarebutikken og legepladsen ligger, og hvor bækken også løber gennem. Byens grønne område, med legeplads og madpakkehus, ligger en smule gemt og savner sammenhæng til den øvrige by. Her ønskes en stiforbindelse etableret.

Bækken er helt central i byens struktur, men i byens centrum er bækken svær at få øje på. En fritlægning af bækken, så den er synlig og tilgængelig, er et stort ønske i lokalsamfundet. Måske kan her skabes et decideret bycentrum i Mønsted?

I dag oversvømmes brinkerne langs Mønsted bæk ved skybrud. Der omlægges til separatkloakering i Mønsted, hvor regnvand i stedet vil blive forsinket og rensat i to planlagte bassiner, inden udledning til bækken. Arealet omkring det ene regnvandsbassin kan udformes som et klimatilpasningsprojekt, hvor der er plads til regnvandet ved rigtig store regnhændelser. Området kan ikke udnyttes til boligformål.

Byens egentlige hovedgade, er strækningen Bredgade-Kalkværksvej – fra rundkørslen på rute 16 til bygrænsen mod nord-vest. Her udtrykker borgerne ønsker om en række tiltag, der skal bidrage til at dæmpe hastigheden og give byen et bedre udtryk. Et særligt fokus er der på forskønnelse af det såkaldte "5-vejs-kryds" (Bredgade-Kalkværksvej-Sportsvej-Bryrupvej-Mønsted Skovvej), men også flere andre forbindelser og sammenhænge i byen kan styrkes.

Beliggenheden ved rute 16 afføder trafikale udfordringer for Mønsteds borgere. Især er der et stort ønske om etablering af cykelsti langs rute 16 mellem Daugbjerg og Mønsted, trafiksikring ved indkørsel til skolen samt tiltag ved indkørsel fra rute 16 til Sportsvej.

Rundt om byen er der rige muligheder for varierede naturoplevelser, og borgerne ser gerne, at adgangen til de bynære naturområder får bedre vilkår med bedre markering af gå- og løberuter og etablering af cykelstier med forbindelse til både lokale og regionale stisystemer. Konkret er der også ønske om etablering af en indhegnet hundeskov indenfor gåafstand fra byen.

Byrådet vil arbejde for

For at understøtte Mønstedes udvikling, vil byrådet arbejde for:

- Gennemførelse af områdefornyelse i år 2020-2022
- Cykelsti langs rute 16 mellem Daugbjerg og Mønsted
- Trafiksikring af indkørslen til Mønsted skole
- Planlægning for fremtidig klimatilpasning ved Mønsted Bæk

Det bliver i hvert enkelt projekt vurderet, om realisering forudsætter tilladelse og/eller dispensationer. Realisering afhænger af, at de nødvendige tilladelser kan opnås.

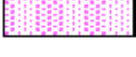
□ Borgerne vil derudover arbejde for

I forbindelse med arbejdet med den lokale udviklingsplan for Mønsted, har borgerne besluttet at arbejde videre med følgende projekter:

- Bypedeller
- Markedsføring
- Fundraising
- Stier, herunder samarbejdet om Kalk-Kaminoen
- Byforskønnelses-team
- Styrke samarbejdet med bl.a. Sparkær, Daubjerg og Lånum
- Fortsat styrkelse af samarbejdet mellem foreningerne i byen

Disse projekter er borgernes egne, og indgår ikke i den formelle kommuneplan eller anden kommunal prioritering på nuværende tidspunkt.

Signaturforklaring

- Vejadgang
- Eksisterende større stier
- Forslag til nye større stier
- Erhvervsområde under udbygning
- Nyt rekreativt område
- Nyt område til almen service
- Boligområde under udbygning
- Nyt boligområde
- Perspektivområder - boliger
- Eksisterende landsbyafgrænsning
- Udvidelse af landsbyafgrænsning

Signaturforklaring